

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-04-12

Diarienummer 0135/23

Handläggare

Joakim Sebring

Telefon: 031-368 78 16

E-post: joakim.sebring@kultur.goteborg.se

Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2024–2026

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden godkänner verksamhetsnomineringar 2024–2026 enligt bilaga 1.
2. Kulturnämnden översänder verksamhetsnomineringar 2024–2026 enligt bilaga 1 till stadsledningskontoret.
3. Kulturnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Göteborgs Stads nämnder ska senast i april månad besluta om en verksamhetsnominering, med utgångspunkt från innevarande års nämndbudget. Nomineringen ska översändas till stadsledningskontoret som överlämnar den till det politiska budgetarbetet i det budgetunderlag som presenteras i maj månad. Detta regleras i Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning.

I samband med kulturnämndens beslut om budget 2023 gav kulturnämnden förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att anpassa nämndens verksamheter över tid i relation till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar. För att en sådan anpassning ska vara möjlig att genomföra, givet nämndens ekonomiska förutsättningar, behöver extra och tillfälliga resurser avsättas till nämndens kommunbidrag. Det är detta behov förvaltningens förslag till verksamhetsnomineringar 2024–2026 adresserar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kulturnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att anpassa nämndens verksamheter över tid i relation till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar. Förvaltningen arbetar nu med att identifiera åtgärder.

Förvaltningens största kostnadsposter år 2023 är personal (cirka 50 procent av omsättningen), lokaler (cirka 20 procent av omsättningen) och kulturstödet (cirka 10 procent av omsättningen). Dessa tre poster, tillsammans med stadengemensamma kostnader för IT-system och administrativa tjänster, uppgår till ett större belopp än nämndens kommunbidrag. Dessa kostnadsposter går inte annat än marginellt att minska på kort sikt.

Anpassningen bedöms i nuläget behöva ske på 3–5 års sikt. Förklaringen är delvis att det tar tid att ställa om personal. Göteborgs Stads särskilda anställningstrygghet i kombination med att förvaltningen har personalkategorier som inte efterfrågas av andra förvaltningar och bolag i staden gör att det tar längre tid att minska personalkostnaderna. Förklaringen är också att möjligheten att minska lokalkostnaderna först uppstår när ingångna hyresavtal ska omförhandlas alternativt kan sägas upp. Förvaltningen har mycket begränsade möjligheter att minska de staden-interna kostnaderna för IT.

Förvaltningen bedömer att det finns en uppenbar risk att under anpassningsperioden om 3–5 år på nytt hamna i en situation där kortsiktiga åtgärder måste vidtas för att säkra en ekonomi i balans. Det beror på att nämndens kostnader ökar i högre takt än indexeringen av kommunbidraget, framför allt vad gäller personal- och lokalkostnader¹ samt staden-gemensamma kostnader för IT-system och administrativa tjänster. Sådana åtgärder kommer att behöva bestå av minskade ambitioner i kulturnämndens grunduppdrag.

För att en anpassning ska vara möjlig att genomföra, givet nämndens ekonomiska förutsättningar, behöver extra och tillfälliga resurser avsättas till nämndens kommunbidrag. Det är detta behov förvaltningens förslag till verksamhetsnomineringar 2024–2026 adresserar.

Kulturnämnden står inför ett behov av utökat kommunbidrag med minst 50 miljoner kronor inför 2024, efter ett budgettillägg om 15 miljoner kronor i mars 2023. Detta för att kunna bibehålla nuvarande nivå på nämndens verksamheter och möta kostnader för nya verksamheter beslutade av nämnden samt nödvändiga behov identifierade av förvaltningen.

Därutöver behöver nämnden kompenseras för indexrelaterade kostnadsökningar för främst hyror, personal och kulturstöd för att inte behöva hantera ett årligt gap.

Behovet inför 2024 och kommande år är sannolikt större än vad som anges här då förvaltningen inte har all information i dagsläget med anledning av det osäkra ekonomiska läget i världen. Faktorer som påverkar kostnaderna är högst svårbedömda på grund av stigande inflation och kriget i Ukraina.

Om förvaltningens förslag till verksamhetsnomineringar inte prioriteras i den politiska budgetprocessen bedömer förvaltningen att nämndens finansiering inte är tillräcklig för att anpassningen ska kunna ske på ett planerat och hållbart sätt. De är också avgörande för förvaltningens förmåga att undvika en omställning där kostnadsvolymen snarare minskar i takt med tillfälligheter, som när och vilken personal som väljer att avsluta sin anställning i förvaltningen, än en hållbar planering. Förvaltningen bedömer att risken är betydande att nämnden behöver besluta om kortsiktiga åtgärder för att säkra en budget i balans år 2024 om förslag till verksamhetsnomineringar inte prioriteras i den politiska budgetprocessen.

Enligt Göteborgs Stads kulturprogram ska finansiering av kultur och konst betraktas som en strategisk investering med betydelse för hela samhällsekonomin. Konstnärlig verksamhet alstrar värden som sprids från den kreativa kärnan till olika former av kulturell och

¹ Stadsledningskontoret delar nämndens bild av att en av de största utmaningarna handlar om en långsiktig finansiering av lokalkostnader, utan att detta ger negativa konsekvenser för själva verksamhetens innehåll eller omfattning. Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2023. Beslutad i kommunstyrelsen 2023-01-25 § 62.

kreativ näringsverksamhet. Kultur och konst är ett samhällsansvar och är därför beroende av skattefinansiering och annan medfinansiering.²

Bedömning ur ekologisk dimension

Kulturförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Om förvaltningens förslag till verksamhetsnomineringar inte prioriteras i den politiska budgetprocessen bedömer förvaltningen att de ekonomiska förutsättningarna för anpassningen av nämndens verksamheter kommer att försämrats. Det kommer sannolikt att leda till ytterligare negativa effekter för göteborgarnas tillgång till kultur och för det fria kulturlivet. Förvaltningen bedömer vidare att anpassningen är väsentlig för den långsiktiga förmågan att frigöra resurser att arbeta med ytterligare kvalitetshöjande insatser i grunduppdraget.

Kulturens främsta syfte kan anses vara för att berika människors liv, kreativitet, tankevärldar och föreställningsförmåga. Många av kulturens sociala effekter sker inuti enskilda människor och har ett värde i sig självt.

Några av de tydligaste beläggen för kulturens sociala effekter hämtas från forskning som visar att barn som läser och deltar i kulturella verksamheter genom livet är mer benägna att engagera sig för samhället och i något lägre grad hamna i drogberoende, kriminalitet, arbetslöshet och annat som innebär stora kostnader för samhället. Deltagande i kultur samvarierar också med upplevd bättre hälsa och välbefinnande. Detta är effekter som uppstår över lång tid.³

Kulturpolitik är också ett medel för att genomdriva nödvändiga samhällsliga förändringar för en hållbar utveckling. För att åstadkomma en hållbar utveckling behövs inte bara tekniska omställningar och naturvetenskaplig kunskap. För att ställa om samhällen krävs social förändring, omvärderade relationer till naturen och ändrade sociala relationer mellan producenter och konsumenter.

Samverkan

Förvaltningen har informerat om arbetet med kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2024–2026 i kulturförvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 12 april 2023.

Bilaga

1. Kulturnämndens verksamhetsnomineringar 2024–2026

Expedieras till

Stadsledningskontoret.

² Göteborgs Stads kulturprogram. Beslutad i kommunfullmäktige 2013-11-07 § 19.

³ Göteborgs Stads kulturförvaltning. (2020). *Kulturens värde och sociala effekter*. Rapport 2020:1. Hämtad 2023-03-08 från <https://goteborg.se/wps/portal?uri=gbglnk%3a2017101711282810>.

Ärendet

Göteborgs Stads nämnder ska senast i april månad besluta om en verksamhetsnominering, med utgångspunkt från innevarande års nämndbudget. Nomineringen ska översändas till stadsledningskontoret som överlämnar den till det politiska budgetarbetet i det budgetunderlag som presenteras i maj månad.

Verksamhetsnomineringar med prioritering

Kulturförvaltningen har i förslag till verksamhetsnomineringar beaktat nämndens lagstiftade verksamheter, reglemente, kommunfullmäktiges och kulturnämndens budget samt nämndens uppdrag att anpassa verksamheterna över tid i relation till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar.

Förvaltningen föreslår två verksamhetsnomineringar med prioritering. Nomineringarna beskrivs i fallande prioritetsordning nedan. Förvaltningen bedömer att den första och högst prioriterade nomineringen utgör en kritisk förutsättning för att kunna anpassa verksamheterna till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar.

Finansiella förutsättningar för att anpassa kulturnämndens verksamheter till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar

Nomineringen syftar till att skapa finansiella förutsättningar för att anpassa kulturnämndens verksamheter till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar.

Målet är att genom anpassningen säkerställa en långsiktigt hållbar verksamhet och ekonomi. För att anpassningen ska kunna ske på ett planerat och hållbart sätt i relation till användare, medarbetare, det fria kulturlivet och stadens utveckling bedömer förvaltningen att extra och tillfälliga resurser behöver avsättas till nämndens kommunbidrag.

Förvaltningen konstaterar att nämndens ekonomiska förutsättningar har försämrats över en längre tidsperiod. Det förklaras i huvudsak av att nämndens mer långsiktiga och större kostnadsposter har ökat betydligt mer än indexeringen av kommunbidraget. När de ökade kostnaderna har hanterats inom ram har det ekonomiska utrymmet för grunduppdraget minskat.

Förvaltningen bedömer att det inte längre finns tillräckliga möjligheter att effektivisera, minska ned eller flytta fram behov för att frigöra nödvändiga extra och tillfälliga resurser. Därför är det av största vikt att storleken på indexeringen som nämnden erhåller framåt kompenserar behovet fullt ut. I annat fall har nämnden inte möjlighet att genomföra en planerad och hållbar omställning, utan står inför behov av kulturpolitiska besparingar för att få en ekonomi i balans.

Förvaltningens förslag är en nominering om utökat kommunbidrag enligt nedan.⁴
Nomineringen omfattar nämndens totala behov av indexering för perioden.

ÅR	BEHOV	KOMMUNBIDRAG
2023		682,7 mnkr
2024	+50 mnkr	732,7 mnkr
2025	+36 mnkr	768,7 mnkr
2026	+38 mnkr	806,7 mnkr

Nomineringen baseras på en preliminär bedömning av kulturnämndens ekonomiska förutsättningar inför 2024–2026 utifrån:

- Nämndens ekonomiska förutsättningar över tid.
- Bedömningar av takten i de årliga kostnadsökningarna bland annat vad gäller löner (3,2 procent), hyror och drift av lokaler (8 procent), kulturstöd (5 procent) och stadengemensamma kostnader. Här kan mindre förändringar mot bedömda procentuella nivåer få stora ekonomiska konsekvenser och kostnadsökningarna riskerar att bli större om konsumentprisindex ökar mer än det värde som ligger till grund för analysen (8 procent i december 2022).
- Effekten av nämndens kortsiktiga åtgärder i budget 2023.
- Förutsättningar för att genomföra en långsiktigt hållbar anpassning av verksamheterna.

Förvaltningen bedömer att det finns ett behov av att räkna upp nämndens kommunbidrag med cirka 5 procent för år 2025 och lika mycket för 2026. För år 2024 bedömer förvaltningen att behovet av att räkna upp nämndens kommunbidrag är större eftersom nomineringen, vid sidan om en indexuppräknings om 5 procent, även innefattar kortsiktiga besparingar från 2023 års budget. Nomineringen avser behovet av att säkra befintlig nivå på verksamheten fram till att nämnden har beslutat om en handlingsplan och att åtgärderna i handlingsplanen kan genomföras och börjar få önskade effekter.

Förvaltningen bedömer att det är avgörande att nämnden får finansiering för indexrelaterade kostnadsökningar under perioden 2024–2026. Om detta inte sker kommer trenden mot försämrade ekonomiska förutsättningar att förstärkas och fortsätta att urholka ekonomin över tid, vilket kommer att ha betydande negativ påverkan på förmågan att bedriva ett långsiktigt hållbart anpassningsarbete.

De extra och tillfälliga resurserna behövs endast under den tid anpassningen pågår. Förvaltningen inväntar nämndens beslut om handlingsplan, innan en uppdaterad bedömning kan göras i nästa års förslag till verksamhetsnomineringar.

⁴ Nomineringen beaktar kommunfullmäktiges beslut den 23 mars 2023 om ett höjt kommunbidrag till kulturnämnden på 15 miljoner kronor för 2023 och framåt.

Driftsmedel med anledning av investeringar i andra nämnder och bolag

Den andra nomineringen syftar till att få till stånd en mer ändamålsenlig ekonomistyrning av kulturnämndens driftsmedel med anledning av investeringar i andra nämnder och bolag.

Kommunfullmäktige har beslutat om projekten *Nya magasin* och *Om- och tillbyggnad och Göteborgs konstmuseum*. Kulturnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att realisera projekten. Det är Higab AB som ska bygga och äga fastigheterna i projekten. Kommunstyrelsen har i sin tur godkänt kulturnämndens inhyrning för båda projekten.⁵

Även om kulturnämnden inte är den som genomför investeringarna i de två projekten, har kulturnämnden egna kostnader i samband med både planering och genomförande av projekten. På grund av omständigheter bortom kulturnämndens rådighet kan tidpunkten för när dessa kostnader faller ut förändras.

Detta har skett i projekt *Nya magasin* eftersom bygglovets överklagats. Det innebär att kulturnämndens resultat för år 2022 förstärktes med 2,7 miljoner kronor. Kulturnämnden är inte en investerande nämnd och kan alltså inte flytta medel mellan åren. Nämnden valde att, i beslut om årsrapport 2022, inte hemställa till kommunstyrelsen om att denna kostnadspost skulle regleras i bokslutsberedningen. Sammantaget ledde detta till ett ytterligare behov av anpassning för år 2023 på 2,7 miljoner kronor. Detta eftersom de försenade kostnaderna beräknas falla ut under året. Anpassningsbehovet uppstod alltså oberoende av att både kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har fattat beslut om att projekten ska genomföra och deras ekonomiska ramar.

Kulturförvaltningen bedömer att det inte är en ändamålsenlig ekonomistyrning att behöva göra anpassningar i grunduppdraget till följd av att kostnader försenas, på grund av omständigheter bortom nämndens rådighet, inom ramen för godkända projekts ekonomiska förutsättningar.

Nämndens kostnader i projekten kommer att öka över tid. Det finns därför en risk att resultatpåverkan vid ytterligare förseningar bortom nämndens rådighet kommer att öka.

Det finns ytterligare en omständighet som försvårar nämndens ekonomistyrning. Det rör ändrade förutsättningar för nämndens driftsmedel under nästkommande år, som blir kända först efter nämnden har beslutat om verksamhetsnomineringar, med anledning av händelser i andra nämnders och bolags investeringsprojekt. Nämnden har i dessa fall begränsade formaliserade möjligheter att signalera om behov till närmast följande budgetår.

Förvaltningen bedömer att det bör finnas en modell som innebär en mer ändamålsenlig ekonomistyrning för kulturnämndens driftsmedel i samband med dessa investeringsprojekt. Förvaltningen föreslår därför som nominering att den politiska budgetberedningen utformar ett uppdrag till lämplig aktör att ta fram en mer ändamålsenlig ekonomistyrningsmodell för kulturnämndens driftsmedel med anledning av investeringar i andra nämnder och bolag.

⁵ Kommunfullmäktige 2020-10-15 § 25 respektive 2021-10-28 § 17. Uppdrag i Göteborgs Stads budget år 2021 och 2022. Kommunstyrelsen 2020-09-30 § 801 respektive 2021-09-29 § 705.

Verksamhetsnomineringar utom prioritering

Kulturförvaltningen föreslår två verksamhetsnomineringar utom prioritering, baserade på gällande beslut i kommunfullmäktige. De handlar om tidsförskjutning i behoven av projektmedel i projekten *Nya magasin* och *Om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum*. Nomineringarna beskrivs i avsnitt 3 i bilaga 1.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det är avgörande att nämnden får extra och tillfälliga resurser för att kunna anpassa verksamheterna enligt nämndens uppdrag om handlingsplan. Förvaltningen bedömer vidare att det är avgörande att nämnden får finansiering för indexrelaterade kostnadsökningar under perioden 2024–2026. Det är dessa behov förslaget till verksamhetsnomineringar adresserar.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Sofia Lubian

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef stab, kultur- och samhällsutveckling

Verksamhetsnomineringar 2024–2026

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndens nomineringar	3
1.1	Ekonomisk effekt	4
1.2	Effekt på verksamheten	5
1.3	Påverkan på andra nämnders/styrelsers verksamhet	7
2	Kompletterande information	8
3	Nomineringar utom prioritering baserat på gällande beslut i kommunfullmäktige	10

1 Nämndens nomineringar

Inledning och läsanvisning

I samband med kulturnämndens beslut om budget 2023 gav kulturnämnden förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att anpassa nämndens verksamheter över tid i relation till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar (KN 2023-02-22 § 53).

För att en sådan anpassning ska vara möjlig att genomföra, givet nämndens ekonomiska förutsättningar, behöver extra och tillfälliga resurser avsättas till nämndens kommunbidrag. Det är detta behov verksamhetsnomineringar 2024–2026 adresserar.

Nämndens största kostnadsposter år 2023 är personal (cirka 50 procent av omsättningen), lokaler (cirka 20 procent av omsättningen) och kulturstödet (cirka 10 procent av omsättningen). Dessa tre poster, tillsammans med stadengemensamma kostnader för IT-system och administrativa tjänster, uppgår till ett större belopp än nämndens kommunbidrag. Dessa kostnadsposter går inte annat än marginellt att minska på kort sikt.

Anpassningen av nämndens verksamheter behöver ske på 3–5 års sikt. Förklaringen är dels att det tar tid att ställa om personal. Göteborgs Stads särskilda anställningstrygghet i kombination med att nämnden har personalkategorier som inte efterfrågas av andra förvaltningar och bolag i staden gör att det tar tid att minska nämndens personalkostnader. Förklaringen är också att möjligheten att minska lokalkostnaderna först uppstår när ingångna hyresavtal ska omförhandlas alternativt kan sägas upp. Nämnden har däremot begränsade möjligheter att minska de stadengemensamma kostnaderna för IT-system och administrativa tjänster.

Nämnden bedömer att det finns en uppenbar risk att under anpassningsperioden om 3–5 år på nytt hamna i en situation där kortsiktiga åtgärder måste vidtas för att säkra en ekonomi i balans. Det beror på att nämndens kostnader ökar i högre takt än indexeringen av kommunbidraget, framför allt vad gäller personal- och lokalkostnader samt stadengemensamma kostnader för IT-system och administrativa tjänster. Sådana åtgärder kommer att behöva bestå av minskade ambitioner i kulturnämndens grunduppdrag.

För att en anpassning ska vara möjlig att genomföra, givet nämndens ekonomiska förutsättningar, behöver extra och tillfälliga resurser avsättas till nämndens kommunbidrag. Det är detta behov verksamhetsnomineringarna 2024–2026 adresserar.

Kulturnämnden står inför ett behov av utökat kommunbidrag med minst 50 miljoner kronor inför 2024, efter ett budgettillägg om 15 miljoner kronor i mars 2023. Detta för att kunna bibehålla nuvarande nivå på nämndens verksamheter och möta kostnader för nya verksamheter beslutade av nämnden samt nödvändiga behov identifierade av förvaltningen.

Därutöver behöver nämnden kompenseras för indexrelaterade kostnadsökningar för främst hyror, personal och kulturstöd för att inte behöva hantera ett årligt gap.

Behovet inför 2024 och kommande år är sannolikt större än vad som anges här då förvaltningen inte har all information i dagsläget med anledning av det osäkra ekonomiska läget i världen. Faktorer som påverkar kostnaderna är högst svårbedömda på grund av stigande inflation och kriget i Ukraina.

Om verksamhetsnomineringarna inte prioriteras i den politiska budgetprocessen bedömer nämnden att nämndens finansiering inte är tillräcklig för att anpassningen ska kunna ske på ett planerat och hållbart sätt. De är också avgörande för förmågan att undvika en omställning där kostnadsvolymen snarare minskar i takt med tillfälligheter, som när och vilken personal som väljer att avsluta sin anställning i förvaltningen, än en hållbar plan. Nämnden bedömer att risken är betydande att nämnden behöver besluta om åtgärder för att säkra en budget i balans år 2024 om förslag till verksamhetsnomineringar inte prioriteras i den politiska budgetprocessen.

De extra och tillfälliga resurserna med anledning av nämndens anpassningsarbete behövs endast under den tid anpassningen pågår. Nämnden återkommer i kommande års verksamhetsnominering med uppdaterade bedömningar av hur länge behovet kvarstår.

1.1 Ekonomisk effekt

Ekonomisk effekt

Nr (Prio ordn)	Nominering	Ekonomisk effekt (mnkr)		
		2024	2025	2026
1	Finansiella förutsättningar för att anpassa kulturnämndens verksamheter till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar	+50 mnkr Kommun- bidrag: 732,7 mnkr	+36 mnkr Kommun- bidrag: 768,7 mnkr	+38 mnkr Kommun- bidrag: 806,7 mnkr
2	Driftsmedel med anledning av investeringar i andra nämnder och bolag	Beräknas ej	Beräknas ej	Beräknas ej

Den ekonomiska effekten för nominering nr 1 anges som skillnaden mellan angivet år och närmast föregående år. För tydlighetens skull anges även vad nomineringen innebär för ingående kommunbidrag de angivna åren.

Nomineringen omfattar nämndens totala behov av indexering. Den ekonomiska effekt som anges här är alltså inte utöver ordinarie indexering.

1.2 Effekt på verksamheten

Nr	Kort beskrivning av hur verksamheten påverkas
1	Nomineringen syftar till att skapa finansiella förutsättningar för att anpassa kulturnämndens verksamheter till välfärdssamhällets utmaningar och rådande ekonomiska förutsättningar. Målet är att genom anpassningen säkerställa en långsiktigt hållbar verksamhet och ekonomi. För att anpassningen ska kunna ske på ett planerat och hållbart sätt i relation till användare, medarbetare, det fria kulturlivet och stadens utveckling bedömer förvaltningen att extra och tillfälliga resurser behöver avsättas till nämndens kommunbidrag. Nämndens ekonomiska förutsättningar har försämrats över en längre tidsperiod. Det förklaras i huvudsak av att nämndens mer långsiktiga och större kostnadsposter har ökat betydligt mer än indexeringen av kommunbidraget. När de ökade kostnaderna har hanterats inom ram har det ekonomiska utrymmet för grunduppdraget minskat. Nämnden bedömer att det inte längre finns tillräckliga möjligheter att effektivisera, minska ned eller flytta fram behov för att frigöra nödvändiga extra och tillfälliga resurser. Därför är det av största vikt att storleken på indexeringen som nämnden erhåller framåt kompenserar behovet fullt ut. I annat fall har nämnden inte möjlighet att genomföra en planerad och hållbar omställning, utan står inför behov av kulturpolitiska besparingar för att få en ekonomi i balans. Nomineringen baseras på en preliminär bedömning av kulturnämndens ekonomiska förutsättningar 2024–2026 utifrån: - Nämndens ekonomiska förutsättningar över tid. - Bedömningar av takten i de årliga kostnadsökningarna bland annat vad gäller löner (3,2 procent), hyror och drift av lokaler (8 procent), kulturstöd (5 procent) och stadengemensamma kostnader. Här kan mindre förändringar mot bedömda procentuella nivåer få stora ekonomiska konsekvenser och kostnadsökningarna riskerar att bli större om konsumentprisindex ökar mer än det värde som ligger till grund för analysen (8 procent i december 2022). - Effekten av nämndens kortsiktiga åtgärder i budget 2023. - Förutsättningar för att genomföra en långsiktigt hållbar anpassning av verksamheterna. Nämnden bedömer att det finns ett behov av att räkna upp nämndens kommunbidrag med cirka 5 procent för år 2025 och lika mycket för 2026. För år 2024 bedömer dock nämnden att behovet av att räkna upp nämndens kommunbidrag är större eftersom nomineringen, vid sidan om en indexuppräknings om 5 procent, även innefattar kortsiktiga besparingar från 2023 års budget. Det senare avser behovet av att säkra befintlig nivå på verksamheten fram till att nämnden har beslutat om en handlingsplan och att åtgärderna i handlingsplanen kan genomföras och börjar få önskade effekter. Det är avgörande att nämnden får finansiering för indexrelaterade kostnadsökningar under perioden 2024–2026. Om detta inte sker kommer trenden mot försämrade ekonomiska förutsättningar att förstärkas och fortsätta att urholka ekonomin över tid, vilket kommer att ha betydande negativ påverkan på förmågan att bedriva ett långsiktigt hållbart anpassningsarbete. De extra och tillfälliga resurserna behövs endast under den tid anpassningen pågår. Nämnden återkommer med en uppdaterad bedömning i nästa års förslag till verksamhetsnomineringar (det vill säga efter att nämnden har beslutat om en handlingsplan).

2	Nomineringen syftar till att få till stånd en mer ändamålsenlig ekonomistyrning av kulturnämndens driftsmedel med anledning av investeringar i andra nämnder och bolag. Kommunfullmäktige har beslutat om projekten <i>Nya magasin</i> och <i>Om- och tillbyggnad och Göteborgs konstmuseum</i>. Kulturnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att realisera projekten. Det är Higab AB som ska bygga och äga fastigheterna i projekten. Kommunstyrelsen har i sin tur godkänt kulturnämndens inhyrning för båda projekten. Även om kulturnämnden inte är den som genomför investeringarna i de två projekten, har kulturnämnden egna kostnader i samband med både planering och genomförande av projekten. På grund av omständigheter bortom nämndens rådighet kan tidpunkten för när dessa kostnader faller ut förändras. Detta har skett i projekt Nya magasin eftersom bygglovets har överklagats. Det innebär att nämndens resultat för år 2022 förstärktes med 2,7 miljoner kronor. Eftersom nämnden inte är en investerande nämnd kan medel inte flyttas mellan åren. Nämnden valde att inte hemställa till kommunstyrelsen om att detta skulle regleras i bokslutsberedningen. Sammantaget uppstod ett behov av anpassning i grunduppdraget om 2,7 miljoner kronor år 2023. Detta trots kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslut om projekten. Nämnden bedömer att det inte är en ändamålsenlig ekonomistyrning att behöva göra anpassningar i grunduppdraget till följd av försenade kostnader, bortom nämndens rådighet, inom ramen för godkända projekts ekonomiska förutsättningar. Nämndens kostnader i projekten kommer att öka över tid. Det finns därför en risk att resultatpåverkan vid ytterligare förseningar bortom nämndens rådighet kommer att öka. De finns ytterligare en omständighet som försvårar nämndens ekonomistyrning. Det rör ändrade förutsättningar för nämndens driftsmedel under nästkommande år, som blir kända först efter nämnden har beslutat om verksamhetsnomineringarna, med anledning av händelser i andra nämnders och bolags investeringsprojekt. Nämnden har i dessa fall begränsade formaliserade möjligheter att signalera om behov till närmast följande budgetår. Nomineringen avser behovet av att i den politiska budgetberedningen utforma ett uppdrag till lämplig aktör att ta fram en mer ändamålsenlig ekonomistyrning för kulturnämndens driftsmedel med anledning av investeringar i andra nämnder och bolag.
---	--

Nominering 1: nomineringen har beaktat kommunfullmäktiges beslut 2023-03-23 om ett höjt kommunbidrag till kulturnämnden på 15 miljoner kronor för 2023 och framåt. Nomineringen omfattar nämndens totala behov av indexering för perioden.

Nominering 2: Beslut i kommunfullmäktige 2020-10-15 § 25 respektive 2021-10-28 § 17. Kulturnämndens uppdrag i Göteborgs Stads budget år 2021 och 2022. Kommunstyrelsens beslut 2020-09-30 § 801 respektive 2021-09-29 § 705.

1.3 Påverkan på andra nämnders/styrelser verksamhet

Nr	Berörd nämnd/styrelse	Verksamhet (Ja/nej)	Ekonomi	
			(Ja/nej)	Belopp
1	Göteborgs Stads sex socialnämnder, fyra utbildningsnämnder, Göteborgs & Co AB samt Business Region Göteborg AB. Behov av att minska ambitionerna i nämndens grunduppdrag leder till negativa effekter för göteborgarnas tillgång till kultur, för det fria kulturlivet och för Göteborgs besöksnäring. I förlängningen kan även möjligheten att attrahera kompetens och företagsetableringar komma att påverkas negativt. Några av de tydligaste beläggen för kulturens sociala effekter hämtas från forskning som visar att barn som läser och deltar i kulturella verksamheter genom livet är mer benägna att engagera sig för samhället och i något lägre grad hamna i exempelvis drogberoende, kriminalitet och arbetslöshet. Det innebär i sin tur stora kostnader för samhället. Deltagande i kultur samvarierar också med upplevd bättre hälsa och välbefinnande. Detta är effekter som uppstår över lång tid.	Ja.	Kan inte beräknas.	
2	Inte aktuellt.	Nej.	Nej.	

2 Kompletterande information

Ett kulturliv under press behöver stöd för att utvecklas

Sverige ser ut att gå in i en lågkonjunktur 2023. Regionernas och kommunernas ekonomi kommer att ställas inför stora utmaningar de kommande åren. De negativa konjunkturutsikterna och den höga inflationen har kommit snabbt och ger ett bekymmersamt läge i de flesta kommuner och regioner.

Effekterna av nedstängningarna i samband med pandemin kvarstår för kulturlivet. Inflationen och prishöjningar leder till ökade produktionskostnader för kulturverksamheterna. Sämre hushållsekonomi i samhället leder i sin tur till minskade intäkter för kulturverksamheterna. Under 2023 upphör också återstartsbidragen, och alltså den förstärkning av det fria kulturlivet som dessa bidrag gav.

Det fria kulturlivet i Göteborg är av kommunalt, regionalt och nationellt intresse. Det har ofta små ekonomiska marginaler. Att kulturskaparna har rimliga, stabila och förutsägbara villkor är en förutsättning för ett vitalt kulturliv i Göteborg. I en tid när kulturlivet är under press ökar behovet av stöd för att det fortsatt ska kunna utvecklas.

Det finns tydliga avtryck i Göteborg av de två utmaningar som Kulturrådet pekar på nationellt. Dels att det fria kulturlivets utveckling riskerar att bli lidande på grund av bristen på varaktig ekonomisk förstärkning. Dels att yrkesverksamma konstnärers och andra kulturskarpares arvoden är för låga. Kulturnämndens ekonomiska förutsättningar innebär att nämndens möjligheter att möta det fria kulturlivets behov av stöd i det korta perspektivet är begränsade.

Kulturnämndens ekonomiska förutsättningar

Kulturnämnden har över tid inte blivit kompenserad för årliga kostnadsökningar avseende indexökningar för löner och hyror i den utsträckning som behövs. Glappet mellan kostnadsökningarna och kommunbidragets utveckling har över tid urholkat nämndens ekonomi.

Nämnden såg under hösten 2019 tydliga utmaningar att få en ekonomi i balans. Verksamheterna hade då nått ett läge där i princip alla möjligheter till kortsiktiga anpassningar, som inte negativt påverkade göteborgarnas tillgång till kultur, var uttömda.

Under pandemin minskade nämndens kostnadsvolym markant. Det var i huvudsak en effekt av att de publika verksamheterna behövde stänga, helt eller delvis, till följd av smittskyddsrestriktionerna i samhället.

Efter att restriktionerna togs bort i början av 2022 uppstod på nytt tydliga utmaningar att få en ekonomi i balans. Nämnden genomförde därför en rad kortsiktiga anpassningsåtgärder. Efter att kommunstyrelsen beslutade att tillskjuta ettåriga medel för att täcka det prognostiserade underskottet drogs åtgärderna tillbaka.

Verksamheterna är fortfarande inte tillbaka till den nivå som rådde före pandemin. Det innebär att intäkterna ännu inte har återhämtat sig helt.

Nämndens budget 2023 bygger på en rad kortsiktiga åtgärder och medvetet risktagande för att säkra en ekonomi i balans. Nämnden vidtog åtgärder om 28,5 miljoner kronor för att få en budget i balans. Det avsåg minskning av verksamhet, framflyttade behov och sänkt kulturpolitisk ambitionsnivå genom minskat kulturstöd och minskade mediainköp.

Resultatet år 2022 förklarades av omständigheter bortom nämndens rådighet

Nämndens ekonomiska resultat för år 2022 var 14 miljoner kronor. Det förklarades av omständigheter bortom nämndens rådighet. Resultatet berodde till största delen på att Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen kom överens om ett avtal som reglerar samfinansieringen av stadens kulturinstitutioner. Resurserna betalades ut sent under året och utgjorde därför den största delen av nämndens återredovisning till kommunstyrelsen i bokslutet.

3 Nomineringar utom prioritering baserat på gällande beslut i kommunfullmäktige

Projekt med tidsförskjutning i behoven av projektmedel

	2024	2025	2026
Nya magasin	+0,5 mnkr	+3,3 mnkr	+17,6 mnkr
Om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum	-0,5 mnkr	+0,2 mnkr	+6,6 mnkr

Den ekonomiska effekten anges som skillnaden mellan behovet angivet år och närmast föregående år. I texten nedan beskrivs även de faktiska behoven år för år.

Nya magasin

Nominering för 2024 avser skillnaden mellan behov 2024 och projektbudget 2023 om 4,2 miljoner kronor. Behov 2024 uppgår till 4,7 miljoner och förändringen mot föregående år är alltså +0,5 miljoner kronor.

Nominering för 2025 avser skillnaden mellan behov 2025 och behov 2024. Behov 2025 uppgår till 8,0 miljoner kronor och förändringen mot föregående år är alltså +3,3 miljoner kronor.

Nominering för 2026 avser skillnaden mellan behov 2026 och behov 2025. Behov 2026 uppgår till 25,6 miljoner kronor och förändringen mot föregående år är alltså +17,6 miljoner kronor. Behov 2026 inkluderar utökning av kommunbidraget till följd av att kostnader för hyra och drift börjar falla ut.

Den totala kostnadsramen för projektet som helhet (65 miljoner kronor) förändras inte men medlen behöver disponeras över en längre tidsperiod. Observera att tillkommande kostnader för hyra och drift ligger utanför projektets kostnadsram.

Förseningen av projektet beror på att blyglovet har överklagats.

Kulturförvaltningen vann i mark- och miljödomstolen. Den klagande parten har lämnat in en begäran om prövningstillstånd i mark- och miljööverdomstolen.

Beslut om prövningstillstånd väntas komma under 2023. Förseningen ligger alltså utanför kulturnämndens kontroll och rådgivet.

Förseningen bedöms i nuläget uppgå till ett och ett halvt år. I nuläget bedöms förseningen inte påverka kostnaderna för projektet eller synergieffekterna med projektet *Om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum*. Ytterligare försening över ett år bedöms dock kunna påverka båda projekten negativt, exempelvis med tillkommande behov av inhyrning av tillfälliga magasin.

Om- och tillbyggnad och Göteborgs konstmuseum

Nominering för 2024 avser skillnaden mellan behov 2024 och projektbudget 2023 om 1,9 miljoner kronor. Behov 2024 uppgår till 1,4 miljoner kronor och förändringen mot föregående år är alltså -0,5 miljoner kronor.

Nominering för 2025 avser skillnaden mellan behov 2025 och behov 2024. Behov 2025 uppgår till 1,6 miljoner kronor och förändringen mot föregående år är alltså +0,2

miljoner kronor.

Nominering för 2026 avser skillnaden mellan behov 2026 och behov 2025. Behov 2026 uppgår till 8,2 miljoner kronor och förändringen mot föregående år är alltså +6,6 miljoner kronor.

Den totala kostnadsramen för projektet som helhet (47 miljoner kronor) förändras inte men medlen behöver disponeras över en längre tidsperiod.

Projektets tidsplan är förskjuten med ett och ett halvt år, efter avstämning med Higab AB, som leder arbetet. I nuläget bedöms förseningen inte påverka kostnaderna för projektet eller synergieffekterna med kulturnämndens projekt *Nya magasin*, Göteborgs universitets projekt *Ny konstnärlig fakultet* eller *Västlänken*. Ytterligare försening över ett år i projekt *Nya magasin* bedöms dock kunna ha negativ påverkan, exempelvis med tillkommande behov av inhyrning av tillfälliga magasin.

Fördjupad analys

Förvaltningen avser att under 2023 göra en fördjupad analys av hur kostnaderna i projekten beräknas falla ut under år 2025 och framåt, inför verksamhetsnominering 2025–2027.